2012 OCAK
4 AYDA BİR YAYIMLANIR

İZMİR BAROSU DERGİSİ

Av. Muhittin ÜSTÜNDAĞ
2B Yasası ve Orman Köylüsünün Kalkınmasının Desteklenmesi

Yasemin KABAKLIOĞLU
Siyasi Partilerin Kapatılması

Dr. Mustafa ALPASLAN - Eda KAYA
Amme Borcu ve Batıl Sayılan Tasarruflar

M. Nevhan AKYILDIZ
Marka Hakkına Tecavüz Suçu

HAKEMLİ MAKALELER

Yrd. Doç. Dr. ÖZLEM TÜZÜNER
Elektronik Tebligatın Adaletin Kalitesine Katkıları

Yrd. Doç. Dr. Serdar NARİN
Türk Anayasa Yargısında ve Türk Anayasa Mahkemesi kararlarında yürürlüğü durdurma : Hukuksal metinlerde, normatif ve pozitif bir eksikliğin giderilmesi sorunu

YARGI KARARLARI

AİHM KARARI
Çeviren: İzmir Barosu İngilizce Çalışma Grubu
AİHM İkinci Daire / Keshmiri / Türkiye Kararı

İdari Bölüm • Hukuk Bölümü

YIL: 77

HAKEMLİ MAKALE

Elektronik Tebligatın Adaletin Kalitesine Katkıları

■ **Yrd. Doç. Dr. Özlem TÜZÜNER***

ÖZET

Tebligat Kanunu'na elektronik tebligat konusunda yeni bir madde eklenmiştir. Elektronik tebligatın, adaletin kalitesine hizmet edeceği düşünülmektedir. Böylece, yargıda, iş gücü, masraf ve zamandan tasarruf edilecektir.

Tebligat Kanunu'na eklenen bu madde derhal yürürlüğe girmeyecek olmakla beraber bir kısmı yürürlük kazanmıştır. Kanunda Elektronik tebligat uygulamasının, gerçek kişiler için bir yıl; sermaye şirketleri için iki yıl sonra başlayacağı belirtilmiş olup, gerçek kişiler için uygulama başlamış bulunmaktadır. Gerçek kişiler isterlerse elektronik tebligattan istifade edebilmektedir. Elektronik tebligatın alt yapısı, Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü tarafından bir yıl içinde hazırlanacaktır. Tebligata elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese tebligat yapılmasını isteyen gerçek kişilere elektronik yolla tebligat yapılacaktır. Anonim ve limited şirketlere, ayrıca sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlere elektronik yolla tebligat yapılması zorunlu olacaktır. Elektronik yolla tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Elektronik, tebligat, tasarruf, bir yıl, iki yıl, beşinci günün sonunda

The Additions Of Electronic Notification To The Quality Of Justice Abstract

A new article, on the subject of "electronic notification", has been added to "Notification Law". It is thought that the subject of electronic notification will attend to the quality of justice. In this manner, the subjects of judgment will economize on labor, time and expense.

---

* Okan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medenî Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

The application of the new article which is added to "Notification Law" will not start completely and immediately. The application of the electronic notification has been recently started for people; will start later, for limited companies. The infrastructure of the electronic notice will be prepared by the Post Office General Directorate within one year. People, who give an address which is compatible for electronic notification and wants to be notified at this address, will be notified electronically. Joint stock companies, limited liability companies, and also limited liability companies whose capital is divided into shares needs to be notified electronically, will become mandatory. The electronic notification will remain at the e-mail address in effect for five days.

Keywords: Electronic, notification (notice), economize on, one year, two years, in the end of fifth day

I- GİRİŞ

Tebligat, yasal bir işlem hakkında muhatabı bilgilendirmek amacıyla hazırlanan belgenin muhatabına başarıyla ulaştırıldığının biçimsel kanıtıdır[1]. Kısaca, tebligat, belgeli teslimattır[2]. Tebligatın üç fonksiyonu bulunmaktadır: teslim, bilgilendirme ve belgelendirme[3]. Tebligat kelimesi, Arapça "belağa" kelimesinin çoğuludur[4]. Arapça kökenli tebligat kelimesinin başına elektronik sıfatının eklenmesi suretiyle elektronik tebligat[5] teriminin yaratılmış olması, incelemeye değer bir ironi ortaya çıkarmıştır. Diğer taraftan, yine Arapça kökenli adalet kelimesine, e-tebligatla yaklaşmak da, başka bir ironi olarak gündemde yerini bulmuştur[6].

---

1 Postacıoğlu E. İ., Medenî Usul Hukuku Dersleri, Altıncı Bası, İstanbul, 1975, s. 341-343.
Ruhi C. A., Tebligat Hukuku, 4. Baskı, Ankara, 2006, s. 25, 26.
Ruhi C. A., Tebligat Hukuku, 6. Baskı, Ankara, 2008, s. 19, 20.
Şenyüz D., Vergi Usul Hukukunda Tebligat, 2. Baskı, Bursa, 1997, s. 7.
Muşul T., Tebligat Hukuku, 2. Baskı, İstanbul, 2008, s. 21.
Kaçak N., Tebligat Kanunu Şerhi ve Tüm Yönleriyle Tebligat, 1. Baskı, Ankara, 2004, s. 26.
Yılmaz E./Çağlar T., Tebligat Hukuku, 3. Baskı, 1999, Ankara, C. 1, s. 37.
Yılmaz E./Çağlar T., Tebligat Hukuku, 5. Baskı, 2007, Ankara, C. 1, s. 37-39.
Muşul T., Medenî Usul Hukuku Temel Bilgiler, 2. Baskı, Ankara, 2009, s. 198.
Deliduman S., Tebligat Hukuku Bilgisi, 1. Baskı, Ankara, 2002, s. 13-14.
Kuru B./Arslan R./Yılmaz E., Medenî Usul Hukuku, 21. Baskı, Ankara, 2010, s. 795.
Alangoya Y. H./Yıldırım K. M./Yıldırım Deren N., Medenî Usul Hukuku Esasları,8. Baskı, İstanbul, 2011, s. 177, 178.

1991 yılında, doktrinde, e-tebligat doğal olarak öngörülememiştir; ancak bilgisayarın adaletin kalitesine vaat ettiği katkılar değerlendirilmiştir[7]. 1995 yılına gelindiğinde, yine bilgisayarla ilgili olarak şu satırlara yer verilmiştir. "Adalet yavaş ve yanlış işlemektedir. Bilgisayarın hukuka girmesiyle, hızlı, doğru ve kaliteli kararlar verilmesi yanı sıra, toplumun hukuk düzenine olan güveni de artacaktır. Yargı yerlerinde bilgi bankaları oluşturularak, hukuksal kuralların, yerleşik içtihat ve kararların toplanması ve değerlendirilmesi yargıda sürati, hatasızlığı ve kaliteyi sağlayacaktır. İçtihatları kolayca izleyebilen yargıç, ha-

---

Pekcanıtez H./Atalay O./Özekes M., Medenî Usul Hukuku Temel Bilgiler, 4. Baskı, Ankara, 2010, s. 129.
Pekcanıtez H./Atalay O./Özekes M., Medenî Usul Hukuku, 12. Baskı, Ankara, 2011, s. 195.
Uyar T., İcra Hukukunda Tebligat, İBD, Y. 2004, S. 2, s. 602-640, s. 603.
Ruhi C. A., Türkiye'den Yurt Dışına Yapılan Tebligat, AÜEHFD, C. VII, S. 1-2 (Haziran 2003), s. 523-540, s. 523, 7.11.2011 tarihinde http://hukuk.erzincan.edu.tr/dergi/makale/2003_VII_25.pdf adresinden erişildi.
Yılmaz E., Kamulaştırma Kanunundaki Tebligat Hükümleri ve Tebligat Kanununun Genellik Niteliği, s. 79-102, s. 82, 7.11.2011 tarihinde http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/303/2858.pdf adresinden erişildi.
Çelik L. M., Yargı Kararları Işığında Tebligat Uygulamaları, 7.11.2011 tarihinde www.turkhukuksitesi.com/makale_375.htm adresinden erişildi.
Güçlü Y., Tebligat Hukuku, s. 1-90, s. 2, 7.11.2011 tarihinde www.hud.gen.tr/newsready.asp?id=511 adresinden erişildi.
Ermiş E. Ç., Tebligat Hukuku, s. 1-14, s. 2, 3, 7.11.2011 tarihinde www.hinis.adalet.gov.tr/tebligathukuku.doc adresinden erişildi.

2 Schack Heimo, Internationales Zivilverfahrensrecht, §13 Zustellungen, München 2002, s. 254-270; Ruhi, Yurt Dışına Yapılan Tebligat, s. 523'ten naklen.

3 Tebligatın bilgilendirme yanında belgelendirme fonksiyonu da bulunduğu yönünde bir içtihat için bkz. Yarg. 1. HD., 15.9.1998, 1998/6407 E., 1998/9124 K. (YKD., C. 25, S. 4, Y. 1999, s. 454-456).

4 Postacıoğlu, s. 341; Ruhi, Tebligat Hukuku 2008, 19; Ruhi, Tebligat Hukuku 2006, s. 25.
"Tebliğ" kelimesinin çoğulu olan "tebligat" kelimesinin, dilimizde tekil anlamda kullanıldığı yönünde bkz. Muşul, Temel Bilgiler, s. 198; Muşul, Tebligat, s. 21. Aynı yönde Türk Dil Kurumu Türkçe elektronik sözlüğe 9.3.2012 tarihinde www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.4f5a240b4ebfb0.74827286 adresinden erişildi.

5 Aşağıda, e-tebligat şeklinde kısaltılacaktır.

6 Adalet kelimesinin "adl" mastarıyla Arapça kökenli ve çok yönlü bir kavram olduğu yönünde bkz. Erdem Hüsnü Fazıl, İslam Hukukunda Adalet Kavramı ve Olgusu, İstanbul, 1992 (Yayımlanmamış Doktora Tezi), s. 4.
Aynı yönde Türk Dil Kurumu Türkçe elektronik sözlüğe, 9.3.2012 tarihinde www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.4f5a23fe3c5df1.79480848 adresinden erişildi.

7 Devlet Planlama Teşkilatı Koordinasyon Başkanlığı, Adalet Hizmetlerinde İyileştirmeler Hukuk Eğitimi ve Hukuk Kuralları, Ankara, 1991, s. 37, 38.

talı karar vermeyecek, çekişmeler kısmen de olsa azalacaktır"[8]. Mukayeseli hukukta geniş uygulama alanı bulan bilgisayarın, Türk Hukuku'nda, adlî sicil haricinde yeterince kullanılmadığından yakınılmaktadır. "Oysa bilgisayarla bilgi akımı ve bilgileri değerlendirmek kolaylaşacaktır. İçtihatların bilgi bankasına yüklenmesi ile bir davanın sonucunu evvelden kestirmek mümkün olacağından, gereksiz davaların açılması önlenmiş olacaktır. Hukukta bilgisayar, yargıda ve yargılamada kaliteyi sağlayacaktır. Yargıçlar, istedikleri bilgi ve belgeleri hızlı ve doğru olarak bulacaklar, böylece yargı düzeni hızlanarak verimlilik artacaktır"[9].

2008 yılında, doktrinde, "duruşma tutanağı düzenlemesinde elektronik kayıt sistemine geçilmemiş olduğuna" dikkat çekilmiştir[10]. 2012 yılında gelinen durum, tebligat sistemine, elektronik yolun eklenmesidir ki Türk yargı sistemi bakımından devrim niteliğindedir. E-tebligat, adaletin kalitesine katkılar sağlamaktan da öte, Türk yargı sisteminin işleyişinde milat sayılacak ve çığır açacaktır.

Doktrine göre, adlî yargıdaki davaların uzun sürmesinin en önemli sebebi tebligat sisteminin çok ağır işlemesidir[11]. Dolayısıyla, e-tebligatın, elektro-

---

8 Oymak C., Türk Yargı Sisteminde Yeniden Yapılanma Yargı ve Yargılamada Toplam Kalite, TBBD., Y. 1997, S.1, s. 49-60, s. 58, 59, 18.2.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/1997-19971-904.pdf adresinden erişildi. Ayrıca, hâkimlerin bilgisayar destekli araştırma yapmayı öğrenmesi gerektiği yönünde bkz. Öztürk H., Hukukçuların Eğitimi, TAAD, Y. 2010, S. 1/Nisan, s. 167-194, s. 175, 12.2.1012 tarihinde, www.humanlawjustice.gov.tr/Upload/Dergiler/taad1/74.pdf adresinden erişildi.

9 Oymak C., s. 58, 59.
Aynı yönde bkz. Tanrıver S., Hukuk Yargısında Etkinliğin Sağlanması İçin Alınması Gereken Önlemler Üzerine, AÜHFD, Y. 2000, C. 49, s. 67-83, s. 72, 18.2.2012 tarihinde http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-arsiv/AUHF-2000-49-01-04/AUHF-2000-49-01-04-icindekiler.pdf adresinden erişildi.
"Amerika Birleşik Devletleri'nde bilgisayar teknolojisinin kullanılmasıyla, mahkeme binalarında elektronik bürolar oluşturulmuştur. Hukuk yargılamasında adeta devrim yapılmıştır"; Özbek M., Adalet Konseyince Adalet Hizmetlerinin Etkinliğinin Artırılması İçin Öngörülen Tedbirler, 7.11.2011 tarihinde www.turkhukuksitesi.com/makale_807.htm adresinden erişildi.

10 Özok Ö., Yargıda Reform İddiaları ve Gerçekler, TBBD, Y. 2008, S. 77, s. 29-32, s. 32, 18.2.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2008-77-431.pdf adresinden erişildi.

11 Kuru/Arslan/Yılmaz, s. 802; Tanrıver, Gereken Önlemler, s. 75.
Tanrıver S., Hukuk Yargısı (Medenî Yargı) Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı, TBBD, Y. 2004, S. 53, s. 191-215, s. 207, 18.2.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2004-53-44.pdf adresinden erişildi. Aynı yönde bkz. Kabatepe T., Hukuk Yargılamasında Adil Yargılanma Hakkının Bir Unsuru Olarak Makul Süre, Ankara, 2009 (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), s. 85, 86, 17.2.2012 tarihinde http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/5499/6158.pdf adresinden erişildi.

nik olmayan tebligata kıyasla, zaman, işgücü ve masraftan tasarruf sağlayacağı tespit edilirse, adaletin kalitesini artıracağı ileri sürülebilir. Bunun için, öncelikle, e- tebligat ile kaliteli adalet arasındaki bağlantı ortaya konulmalı; mukayeseli hukuktan yardım alınarak e-tebligat tanımı yapılmalı; e-tebligatın adaletin kalitesine katacağı faydalar açıklanmalıdır.

II- ELEKTRONİK TEBLİGAT VE KALİTELİ ADALET

"Menfaat hırsı ile kızışan insanları teskin eden, birbiriyle kaynaştıran, idare edenlere nüfuz ve itibar sağlayan yegâne tılsım adalettir"[12]. Günümüzde, ekonomik ve teknolojik dönüşümle birlikte, sosyal ilişkiler karışmış ve çeşitlenmiştir.

İhtilafların artışına paralel olarak, yargının iş yükü de artmıştır. Bu da, yeterli ve kalifiye insan kaynağı ile modern donanım ihtiyacı doğurmuştur. Diğer taraftan, teknolojiden azami ölçüde yararlanma ve kapasitesini geliştirme sorunu gündemde yerini bulmuştur. Bu bağlamda, yargının iyileştirilmesine yönelik çözümler için ulusal ve uluslararası boyutta arayışlar başlamıştır[13].

Uluslararası boyuttaki arayışların konumuz açısından en önemli sonucu, 2002 yılında Avrupa Adaletin Etkililiği Komisyonu'nun[14] kurulmuş olmasıdır. CEPEJ'in amacı üye devletlerde yargının etkinliğini ve işleyişini iyileştirmek ve bu amaçla hazırlanmış olan araçların uygulamaya konulmasını geliştirmektir. CEPEJ, üye devletlerin yargı sistemi sonuçlarını analiz etmekte ve raporlar hazırlamaktadır. Üye devletlerin adalet alanında karşılaştıkları sorunları tespit etmekte ve performanslarını değerlendirmektedir[15].

CEPEJ'in üye ülkelerden veri toplamak için hazırladığı kılavuzlarda, zaman, iş gücü ve masraf yönetimi konuları büyük önem arz etmektedir. İki yılda bir "Avrupa Adalet Sistemleri, Yargının Kalitesi ve Etkililiği" konulu raporlar yayınlanmaktadır. Türkiye de, bu çalışmalara katılmaktadır[16].

---

12 Belgesay Mustafa Reşit, Kur'an Hükümleri ve Modern Hukuk, İstanbul, 1963, s. 125.

13 Uluslararası Mahkeme Yönetimi Birliği Dördüncü Konferansı'nda Adalet Bakanı'nın yaptığı konuşmaya 7.2.2012 tarihinde www.basin.adalet.gov.tr/bakankonusmalari/sadullahergin/2009/mahkemey%C3%B6netimi/mahkeme.html adresinden erişildi.

14 Aşağıda, CEPEJ şeklinde kısaltılacaktır.

15 Avrupa Adaletin Etkililiği Komisyonu'nun on yedinci genel kurul toplantısı 28.6.2011 tarihinde gerçekleşmiştir. Bu bilgilere 18.2.2012 tarihinde www.sgb.adalet.gov.tr/faaliyetlerimiz/2011/cepej/Dynamic/cepj.html adresinden erişildi.

16 Anılan raporlar ilk defa Türkçeye çevrilmiş ve yayınlanmıştır. Türk tetkik hâkimi Elçiler, 2011 yılında Strazburg'da düzenlenen genel kurul toplantısına katılmıştır. Avrupa Adaletin Etkililiği Komisyonu'nun On Sekizinci Genel Kurul Toplantısı (7-8 Aralık 2011, Strazburg) Rapor Özetine 7.2.2012 tarihinde www.sgb.adalet.gov.tr/cepej/rapor.pdf adresinden erişildi.

CEPEJ, 2010 yılında 2008 verilerini esas alarak bir rapor yayınlamıştır. Bu raporda, Finlandiya hakkında, 1.654 ofis personeli ve 268 tebligat memurunun çalıştığı; İtalya hakkında, elektronik tebligat uygulamasının yaygınlaştırılması ve matbu evrak kullanımının ortadan kaldırılması için çalışmaların devam ettiği; Letonya hakkında, davalarda video konferans cihazlarının kullanılması için çalışmaların devam ettiği belirtilmektedir[17]. Türkiye de, adalet sisteminin kalitesini yükseltmek ümidiyle, pek çok çalışmalar yürütmekte; özellikle, e-tebligat konusunda önemli adımlar atmaktadır.

Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığı, e-tebligat hakkında bir değerlendirme raporu hazırlamıştır. Bu rapor, e-tebligat ile adaletin kalitesi arasındaki bağlantıyı en iyi şekilde ortaya koymaktadır. E-tebligata geçişte hukukî alt yapı yanı sıra, elektronik alt yapının hazır olması büyük önem arz etmektedir. Şimdiye kadar fizikî ortamda yapılan tebligatta yaşanan zorluklar düşünüldüğünde, e-tebligat birçok kesime büyük bir rahatlama getirecek; vatandaşın hayat kalitesinin artmasını sağlayacaktır. Diğer taraftan, posta masrafları azalacak, tebligat işlemleri hızlanacak, davaların görülme süresi azalacak, bu sayede yargı sisteminin kalitesi artacaktır[18].

Kaliteli adalet kavramını, mükemmeliyetçi bir yaklaşımla, mutlak bir beklenti hâline getirmek, ilgili devletlerde sakıncalı sonuçlara sebep olacaktır. Kaliteli adaletin göstergelerinden biri, mahkeme kararlarının tarafların vicdanlarına uygun olmasıdır. Önemli olan, olayların çoğunluğunda, tarafların, adaletin gerçekleştiğine dair memnun olmasıdır. Kaliteli adalet hizmeti, ayrıca, dava dosyasının eksiksiz tekemmül etmesini, yani delillerin eksiksiz toplanmasını, taraf ve şahitlerle hızlı ve etkin iletişim kurulmasını gerektirmektedir. Bunun için, davalar, hızlı, kolay anlaşılır, etkili ve kapsamlı hükümlerle neticelenmelidir[19]. Özellikle hukuk muhakemesi alanında kalite plânları hazırlanmış; sürat ve verimliliğe ilişkin iyileştirme çalışmaları uygulamaya konulmuştur[20].

---

17 CEPEJ Çalışmaları No: 12 Adaletin Etkililiği ve Kalitesi (2008 Verileriyle 2010 Basımı) 6.2.2012 tarihinde www.sgb.adalet.gov.tr/cepej/turkce.pdf adresinden erişildi.

18 Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığı tarafından hazırlanan değerlendirme raporuna 7.2.2012 tarihinde www.turkhukuksitesi.com/showthread.php?t=63701 adresinden erişildi.

19 Kerem Ertem İ., Adaletin Kalite Yönetimi, 6.2.2012 tarihinde http://ibrahimkeremertem.blogcu.com/adaletin-kalite-yonetim/3469262 adresinden erişildi.

20 UYAP sisteminin mevcut alt yapı bilgisi yanı sıra, gelecekte temin edilmesi öngörülen "Donanım Temini Aşamaları" hakkında ayrıntılı bilgiye 7.11.2011 tarihinde www.uyap.gov.tr/tanitim/altyapi.html adresinden erişildi.
Ayrıca bkz. Özbek M., Adalet Konseyince Adalet Hizmetlerinin Etkinliğinin Artırılması İçin Öngörülen Tedbirler, 7.11.2011 tarihinde www.turkhukuksitesi.com/makale_807.htm adresinden erişildi.

Bu çalışmaların en değerlisi, adlî işlerde elektronik veri alışverişidir[21]. Adlî işlerde elektronik veri alışverişini sağlayan sisteme, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi[22] denilmektedir. E-tebligat ise, UYAP sisteminin bütünleyici parçasıdır.

III - ELEKTRONİK TEBLİGAT

Türk Hukuku'na e-tebligat imkânı, Tebligat Kanunu'nda[23] değişiklik[24] yapılmak suretiyle getirilmiştir (Teb. K. m. 7/a). Aynı değişiklik çerçevesinde, elektronik ortamda ilan da düzenlenmiştir (Teb. K. m. 29). E-tebligat hakkındaki değişikliğin gerçek kişilere hitap eden kısmı, 19.1.2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir; sermaye şirketlerine hitap eden kısmı, 19.2.2013 tarihinde yürürlüğe girecektir[25]. Elektronik ortamda ilan[26] hususundaki değişiklik ise, 19.10.2011 tarihinde yürürlüğe girecektir[27]. Tebligat Kanunu'ndaki değişiklik, Tebligat Tüzüğü'ne[28] yansıtılmamış; yönetmelik çıkarılması planlanmıştır (Teb. K. m. 7/a-5). Bu plana uygun olarak, Kayıtlı Elektronik Posta Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik[29] çıkarılmış; Elektronik Tebligat Yönetmeliği Taslağı[30] hazırlanmıştır. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda[31] da, e-tebligat hakkında hükümler bulunmaktadır[32].

---

21 Kerem Ertem İ., Adaletin Kalite Yönetimi, 6.2.2012 tarihinde http://ibrahimkeremertem.blogcu.com/adaletin-kalite-yonetim/3469262 adresinden erişildi.

22 Aşağıda UYAP şeklinde kısaltılacaktır.

23 RG. 19.2.1959, 101139; 7201 sayılı Tebligat Kanunu.

24 RG. 19.1.2011, 27820; 6099 sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Aşağıda "Değişiklik Kanunu" şeklinde kısaltılacaktır.

25 Değişiklik Kanununun yayımlandığı tarihten itibaren, ilk durumda, "bir yıl"; ikinci durumda, "iki yıl" sonra olarak yürürlük tarihi belirlenmiştir (m. 2, 18/a, 18/b).

26 Aşağıda e-ilan şeklinde kısaltılacaktır.

27 Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un yayımlandığı tarihten itibaren dokuz ay sonra olarak yürürlük tarihi belirlenmiştir (m. 8, 18/c).

28 RG.11.9.1959, 10303 5.12.1982 ve 5.10.1987 tarihli değişikliklere uygun olarak 7.11.2011 tarihinde www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/5043.html; www.alomaliye.com/tebligat_tuzugu.htm adreslerinden erişildi.

29 RG. 25.8.2011, 28036.

30 Elektronik Tebligat Yönetmeliği Taslağı'na, 29.12.2011 tarihinde, www.barobirlik.org.tr/dosyalar/duyurular/20111215_e-tebligatptt/E-TebligatYonetmeligi.pdf adresinden erişildi. Aşağıda "Yönetmelik Taslağı" şeklinde kısaltılacaktır.

31 RG. 4.2.2011, 27836; 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu.

32 E-tebligat, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda tanığın davet edilmesi çerçevesinde anılmaktadır (HMK. m. 243/3). Anılan hükmün gerekçesinde, tanığın elektronik yolla davet edilmesinin istisnai bir durum teşkil ettiği; "olağan prosedürde öngörülen tanığın davete rağmen gelmemesinin sonuçlarının, burada uygulama alanı bulmayacağı" belirtilmiştir. Ayrıca, "Elektronik işlemler" başlıklı hükümde, "Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi" tanımlanmış; elektronik ortamda dava açılabileceği, harç ve avans ödenebileceği, dosya incelenebileceği belirtilmiş; güvenli elektronik imza ile gönderilen belgelerin tekrar fizikî ortamda gönderilmeyeceği açıklığa kavuşturul-

Kayıtlı Elektronik Posta Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, kayıtlı elektronik posta[33] adresi edinecek gerçek ve tüzel kişilere, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na, ayrıca kayıtlı e-posta hizmet sağlayıcılarına görevler yüklemiştir. Kayıtlı e-posta sistemiyle e-tebligat arasında, hukukî ve teknik yönlerden bağlantı kurulmuştur. Kayıtlı e-posta sistemi, e-tebligat dışında çok çeşitli katma değerli servisler sunacak; hukuken geçerli ve güvenli yeni bir iletişim alanı teşkil edecektir[34].

Elektronik Tebligat Yönetmeliği Taslağı, e-tebligatın ilkelerini belirlemektedir: bilgi güvenliğinin sağlanması; kişisel verilerin korunması için gerekli tedbirlerin alınması; birlikte çalışabilirlik ilkelerine riayet edilmesi; kaliteli hizmet sağlanması ve uluslararası standartların dikkate alınması (ETYT. m. 4). Elektronik Tebligat Yönetmeliği yürürlüğe girdiğinde, pozitif hukuk anlamında, e-tebligatın usul ve esasları tamamlanmış olacaktır (ETYT. m. 1).

E-tebligat hakkında düzenleme yapılmadan önce, doktrinde, elektronik yolla tebligat önerilmiştir. Internet adresini ve cep telefon numarasını veren kişilere tebligatın internet yolu yapılması; tebligatları bulunduğuna dair bir mesajın cep telefonlarına gönderilmesi ileri sürülmüştür. Internet ve cep telefonu gibi araçları aktif olarak kullanmayı tercih etmeyen kişilere, klasik tebligat usulleriyle tebligat yapılmaya devam edilmesi öngörülmüştür[35]. Tebligat Kanunu'na eklenen e-tebligat düzenlemesinin doktrindeki öngörü ve önerilere paralel olduğu ifade edilmelidir.

E-tebligatın tanımlanması, evleviyet ilkesine göre, tebligatının taraflarını, mevcut tebligat vasıta ve yollarını tespit etmekten geçer. Tebligatın tarafları, tebligat hukukunun, özel hukuk ile kamu hukukunun kesişim noktasında bulunduğunu göstermektedir[36]. Tebligat hukuku, genel ve karma nitelikli bir

---

muş; nihayet, elektronik ortamda yapılan işlemlerde sürenin gün sonunda biteceği kuralı getirilmiştir (HMK. m. 445).
Anılan madde, gerekçe metninde iki yüz kırk altıncı maddeye tekabül etmektedir. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun madde gerekçelerine, 23.12.2011 tarihinde, www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem23/yil01/ss393.pdf ve www.kgm.adalet.gov.tr/duyurular/hmk/06%20%20%20KARŞILAŞTIRMA%20TABLOSU%20ve%20GEREKÇE.pdf adreslerinden erişildi.

33 Aşağıda e-posta şeklinde kısaltılacaktır.

34 Samast Y., Kayıtlı Elektronik Posta Sistemi, 7.2.2012 tarihinde http://ab.org.tr/ab10/bildiri/202.pdf adresinden erişildi.

35 Ruhi, Yurt Dışına Yapılan Tebligat, s. 540.

36 Tebligatın tarafları Tebligat Kanunu'nda açıklanmıştır (Teb. K. m. 7). Yargı mercileri, genel ve katma bütçeli daireler, belediyeler, il özel idareleri, köy hükmi şahsiyetleri, barolar ve noterler, özellikle Sosyal Güvenlik Kurumu ile vergi daireleri, tebliğ eden taraf teşkil etmektedir. Türkiye'de veya yabancı ülkede yaşayan Türk vatandaşları, Türkiye'de yaşayan yabancılar, Türk kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişiler, özellikle

hukuk dalı olup, devletin hem kendi içindeki haberleşmesini, hem de bireylerle iletişimini düzenlemektedir[37]. Bu bakış açısıyla, e-tebligat, firmadan devlete, devletten firmaya, devletten tüketiciye ve tüketiciden devlete elektronik etkileşim demektir. E-tebligat, noterler marifetiyle gönderilen ihtar ve ihbarlar, vergi, gümrük, kamu ihalesi, sosyal güvenlik ve yargılama gibi çok geniş yelpazede herkesin faydalanabileceği bir yeniliktir[38].

Tebligatın yapılışı ile bu yapılışın usulüne uygun olduğunun belgelenmesi özel şekil şartlarına bağlanmıştır[39]. Çünkü tebligatın, sağlam ve zamanında muhataba ulaştırılması, davalının yargı organı huzurunda dinlenmesine zemin hazırlamakta ve davalıya savunma olanağının tanınması anlamına gelmektedir[40]. Tebligatın ilk göze çarpan amacı, bilgilendirme ve belgelendirme olsa da; dolaylı amacı, istikrar ve hukuk güvenliği ilkelerine ulaşmak ve adaleti sağlamaktır[41]. Şu hâlde, e-tebligatla bu amaçların maksimize edilmesi amaçlanmalıdır.

1 - Türk Hukuku'ndaki Güncel Durumun Sunulması

Tebligatın, tebliği çıkaran merciin kendi memuru; zor kullanmayı gerektiren ihtimallerde, kolluk kuvvetleri; yurt dışına tebligatlarda, Türkiye Büyükelçilikleri, Konsoloslukları ve siyasî memurları vasıtasıyla yapılması mümkündür (Teb. K. m. 2, 25-27; Teb. Tüz. m. 2, 36-43). Ayrıca, uçak veya diğer vasıtalarla tebligat da öngörülmüştür (Teb. K. m. 7; Teb. Tüz. m. 8). Bu çerçevede, e-tebligat, mevcut vasıtaların hukuk düzeninde kalmaya devam etmesi kaydıyla, tebligat vasıtalarına internetin eklenmesidir. Nitekim Yönetmelik Taslağı'nda da, e-tebligat, "bu Yönetmelik kapsamına uygun olarak elektronik ortamda gönderilen tebligat" şeklinde tanımlanmaktadır (ETYT. m. 3/1-c).

---

ticaret şirketleri, vakıflar, dernekler ve kamu tüzel kişileri tebellüğ eden taraf teşkil etmektedir. Ayrıca, tebliği çıkaran taraf olarak sayılan bu mercilerin birbirleri arasındaki iletişim de Tebligat Kanunu ile düzenlenmektedir. Tebligat Kanunu'nun anılan hükmünde sayılanlara ek olarak, özel kanunlarda da Tebligat Kanunu'na göre tebliğ yapılmasını emreden hükümler bulunduğu ve böylesine özel kanunlara örnekler verilmesi yönünde bkz. Kaçak, s. 25. Aynı yönde bkz. Pekcanıtez/Atalay/Özekes, Temel Bilgiler, s. 130, 131

37 Yılmaz, Kamulaştırma, s. 82.

38 Alptürk E., Elektronik Ticaretin Hukuku ve Vergilendirilmesi, İstanbul, 2005, s. 101, 102.

39 Güçlü, s. 3.

40 Ruhi, Tebligat Hukuku 2006, s. 28; Kaçak, s. 22, 23; Şenyüz, s. 10; Muşul, Tebligat, s. 7; Yılmaz, Kamulaştırma, s. 83; Deliduman, s. 14; Kuru/Arslan/Yılmaz, s. 795; Pekcanıtez/Atalay/Özekes, Medenî Usul Hukuku, s. 196. Ayrıca bkz. Stadler A., Uluslararası Tebligatta Biçimselliğin Prosessual Hakkaniyete Önceliği?, Çeviren: Ruhi Cemal Ahmet, e-akademi Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık Internet Dergisi, Kasım-2003, S. 21, s. 1-13, s. 10, 7.11.2011 tarihinde www.e-akademi.org/makaleler/acruhi-4.htm adresinden erişildi.

41 Şenyüz, s. 8.

Yazılı evrakın posta yoluyla tebliğ edilmesi en sık başvurulan yoldur. Tebligat yollarına ilan yolu eklenmelidir. Bu açıdan bakıldığında, e-tebligat, mevcut yolların hukuk düzeninde kalmaya devam etmesi kaydıyla, tebligat yollarına e-postanın eklenmesidir. Bilgisayar yazılımı (soft ware; logiciel) ortamında yazılı evrakın, yani telekopinin (e-copy; télécopie), internet üzerinden, e-posta (e-mail) yoluyla iletilmesi söz konusudur. Nitekim Yönetmelik Taslağı'nda, e-tebligat mesajı, "tebliğ edilecek içerik veya diğer ekli dokümanlardan oluşan tebligat mesajının tümünün gönderici tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanmış halini" ifade etmektedir (ETYT. m. 3/1-f). E-tebligat zarfı, "e-tebligat mesajını içeren, gönderici ve idare tarafından güvenli elektronik imza ile imzalanmış ve zaman damgası eklenmiş paket" şeklinde tanımlanmaktadır (ETYT. m. 3/1-g).

E-tebligat, postayla tebligata benzemektedir; e-zarflı ve e-imzalıdır. E-tebligat, mevcut tebligat vasıtalarına internet vasıtasının, mevcut tebligat yollarına e-posta yolunun eklenmesinden ibarettir. İnternetin kullanılması sayesinde, yazılı evrakın sanal suretinin, muhatabın kayıtlı e-posta adresine gönderilmesidir.

E-tebligat, elektronik mektup olarak da adlandırılan fakstan ayırt edilmelidir. Doktrinde ve içtihatlarda, elektronik mektuba şüpheyle yaklaşılmıştır. Tebligat hukuku bakımından, tebliğ evrakı, mazbatalı zarf içine konarak vekapalı bir şekilde muhatabın bizzat kendisine teslim edilmelidir. Evrakın faksla gönderilmesi, tebliğ edilmesiyle eşdeğerde kabul edilemez. Zira teyit raporu, elektronik mektubun karşı tarafa gönderildiğini ispat etmekte; ancak karşı tarafa ulaştığını ispat etmemektedir[42].

E-tebligat, kanunda ayrıntılı düzenlenmiştir. Bu sayede, e-tebligatın, elektronik faksa yöneltilen şüphelerden uzak kalması sağlanmıştır. Kaldı ki, e-posta sisteminde, muhatabın e-posta adresine iletilip iletilmediği, iletildiyse ne zaman iletildiği belgelendirilmektedir.

Türk Hukuku'ndaki pozitif düzenleme izlendiğinde, konu şöyle izah edilebilir. "Tebligata elverişli bir elektronik posta adresi vererek bu adrese tebligat yapılmasını isteyen kişiye, elektronik yolla tebligat yapılır" fıkrası, gerçek kişilere

---

42 Ruhi, Tebligat Hukuku 2006, s. 34-36; Ruhi, Tebligat Hukuku 2008, s. 75-77; Yılmaz/Çağlar, Tebligat Hukuku 1999, s. 293-298; Yılmaz/Çağlar, Tebligat Hukuku 2007, s. 200, 201; Alangoya/Yıldırım K./Yıldırım Deren, s. 178, 359-361; Özmen E. S., Telefaks Cihazları (Faksimilie) İle Gönderilen İrade Beyanlarının Medenî Hukuk ve Usul Hukuku Açısından Sonuçları, ABD, Y. 1990, S. 1, s. 72-84, s. 73, 76. Ayrıca bkz. YHGK, T. 11.4.2001, 2001/21-359 E., 2001/361 K.; İBD, C. 77, S. 2, Y. 2003, s. 340-341. Anılan içtihat için ayrıca bkz. Alangoya/Yıldırım K./Yıldırım Deren, s. 359-361.

yapılacak e-tebligatın, gerçek kişinin ihtiyarına bırakıldığını göstermektedir (Teb. K. m. 7/a-1).

"Anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlere elektronik yolla tebligat yapılması zorunludur" fıkrası, ticaret şirketlerinde sermaye şirketleriyle sınırlı olarak e-tebligatın zorunluluk arz ettiğini ortaya koymaktadır (Teb. K. m. 7/a-2).

Gerçek veya tüzel kişilere yapılmış olsun, "elektronik yolla tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış" sayılmaktadır (Teb. K. m. 7/a-4). Şu hâlde, e-tebligatta tebliğ tarihi, alındı bilgisinin teyit edilmesi üzerine, e-tebligatın muhatabın elektronik adresine ulaştığı günden itibaren beşinci gündür. E-tebligatın muhatabın elektronik adresine düştüğü günden itibaren altıncı gün, tebliğ tarihinden itibaren işleyen sair sürelerin sayılmaya başlandığı ilk gündür.

E-tebligat, "zorunlu bir sebeple yapılamaması hâlinde", Tebligat Kanunu'nda zaten mevcut olan diğer klasik usullerle garanti altına alınmıştır. Buna göre, "elektronik yolla tebligatın zorunlu bir sebeple yapılamaması hâlinde bu Kanunda belirtilen diğer usullerle tebligat yapılır" (Teb. K. m. 7/a-3). Ayrıca, e-tebligatın "uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir" (Teb. K. m. 7/a-5).

Türk Hukuku'na e-ilan şu şekilde eklenmiştir: Tebligat Kanunu'nun "İlan şekli" başlıklı maddesinin birinci bendinde, "ayrıca" ibaresi metinden çıkarılmış ve aynı bentte yer alan "gazetede" ibaresi "gazetede ve ayrıca elektronik ortamda" olarak değiştirilmiştir. Buna göre, ilan suretiyle tebliğin, muhatabın öğrenebileceği umut edilen yerde ve tebliği çıkaran merciin bulunduğu yerde dağıtılan bir gazetede yapılması yeterli değildir. Gazeteyle ilan yanı sıra, e-ilan da yapılmalıdır (Teb. K. m. 29). Demek ki, e-ilan, mevcut ilan yoluna, yani gazeteyle ilana, yeni bir yolun eklenmesinden ibarettir.

Kanunların ratio legis'i bölümsel değildir; kanunlar, bütünsel ve sosyal amaçlarla yapılmaktadır[43]. Türk Hukuku'ndaki e-tebligata ilişkin hükümlerin de böyle olduğu sonucuna varılabilir. Bütünsel amacın, adlî işlemlerin elektronik ortamda yürütülmesi sayesinde hız ve saydamlığın sağlanması ve sergilenecek bu yeni imajla kamuoyunda adalete güvenin tesis edilmesi olduğu düşünülebilir[44]. Her ne kadar, tebliğin muhatabı yönünden gerçek ve tüzel kişi

43 Tutumlu M. A., Medenî Usul Hukuku Sorunları, C. 1, 3. Baskı, Ankara, 2010, s. 28.

44 Yücel M. T., Türkiye'de Yargının Etkinliği, TBBD, Y. 1996, S. 1, s. 27-63, s. 28, 15.2.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/1996-19961-916.pdf adresinden erişildi.

ayırımına gidilmiş olsa da, yeni düzenlemenin amacı sosyal ve bütünseldir. Çünkü e-tebligat hükmünde, gerçek kişilerin ihtiyarı ayırımına gidilmekle, sosyal kaygılar yansıtılmış; gerçek ve tüzel kişiler birlikte düzenlenmekle, kişiler hukuku bütünsel boyutta dikkate alınmıştır. E-tebligatın, e-ilanla tamamlanmış olması da, kanun koyucunun bütünsel yaklaşımına işaret etmektedir.

2 - Mukayeseli Hukukun Sunulması

Tebligat hukukunu oluşturan hükümler, Fransa'da, Medenî Usul Kanunu'na (Code de procédure civile)[45] ve diğer muhakeme kanunlarına; İsviçre'de, Ceza Usul Kanunu yanı sıra, Medenî Usul Kanunu ile Borçların ve İflasın Takibi Hakkında Federal Kanun'a serpiştirilmiştir[46]. Alman Medenî Usul Kanunu'nda ise, kademeli geçiş öngörülmüştür[47].

Fransız Hukuku'nda, elektronik yolla tebligat (notification par voie électronique) ve elektronik yolla ilan (publicité par voie électronique), 1 Ekim 2011 tarihinde yürürlüğe girmek üzere Fransız Medenî Usul Kanunu'nun dört hükmüne eklenmiştir. Ticarî ve Medenî Duyuruların Resmî Bülteni (Bulletin officiel des annonces civiles et commerciales) şeklinde adlandırılan bir bülten bulunmaktadır. E-ilanlar, anılan e-bültende yapılmaktadır (CPCF. art. 1335/al.2). Miras hukuku bakımından, ölüm olgusunun ve net aktifin elektronik yolla ilan edilmesi yanı sıra, mirasçıların isimlerini belirleyen mahkeme kararının da elektronik yolla ilanı düzenlenmiştir (CPCF. art. 1355/1). Sözleşmelerin icra yoluyla devri konusunda, sözleşmenin devralınması kararının ilgili ekonomik operatörlerin (opérateurs économiques) tamamına elektronik yolla tebliğ edilmesi durumunda, on altı günlük sürenin on bir güne inmesi öngörülmüştür (CPCF. art. 1441-2/al.2). Hukukî yardım talebinin kabul edildiği hususunun elektronik yolla bildirilmesi sağlanmıştır (CPCF. art. 64-4/al.1). Avukat tutma zorunluluğu bulunan yargılamaların tamamında elektronik yolla haberleşme getirilmiştir (CPCF. art. 930-1/al.1).

---

45 Fransız Medenî Usul Kanunu'nun (Code de procédure civile) 1 Ekim 2011 tarihin uyarlanmış sürümüne (Version consolidée au 1 octobre 2011) 7.11.2011 tarihinde www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?ci Texte= LEGITEXT000006070716 adresinden erişildi

46 İsviçre Hukuku'nda e-tebligatın usul hukuku dallarındaki gelişiminin kronolojik özetine 7.11.2011 tarihinde www.bfm.admin.ch/content/bj/fr/home/themen/staat_und_buerger/gesetzgebung/abgeschlossene_projekte0/elektronische_uebermittlung html adresinden erişildi.

47 Bu çalışmanın devamında, Alman Medenî Usul Kanunu naklen aktarılacaktır. Avusturya Hukuku'nda da, e-tebligatın yürürlüğe konulduğu yönünde bkz. Tanrıkulu C., Türk ve Avusturya Hukukunda Elektronik Tebligat, TBBD., S. 85, Y. 2009, s. 315-331, s. 323, vd.

İsviçre Hukuku'nda, Federal Adalet Ofisi'nin (Office fédéral de justice) 20 Temmuz 2009 tarihli yönetmelik projesi (projet d'ordonnance) ile e-tebligatın (communication par voie électronique) ilk adımı atılmıştır. Federal Konsey (Conseil fédéral) tarafından hazırlanan 18 Haziran 2010 tarihli Elektronik İletişim Hakkında Yönerge (Ordonnance sur la communication électronique)[48], e-tebligatın yürürlüğe girişini 1 Ocak 2011 tarihine ertelemiştir.

Elektronik İletişim Hakkında Yönerge, ceza, idarî yargılama ve medenî usul hukukları yanı sıra icra iflas hukukunu da kapsamaktadır. Anılan yönergede, tebligatın yapıldığı an düzenlenmiştir. Türk Hukuku'nun aksine, e-tebligatın muhataba iletilmesinden itibaren ekstra süre tanınmamıştır; alıcı tarafından alındığı (e-posta adresine yüklendiği veya düştüğü) anda (au moment où elle est téléchargée par le destinataire) tebligatın yapıldığı kuralı getirilmiştir (OCE. art. 11/1). Ayrıca, tebliğ tarihine ilişkin diğer usul kanunlarındaki hükümlerin kıyasen uygulanacağı belirtilmiştir (OCE. art. 11/2). Kıyasen uygulanacak hükümler arasında, İsviçre Medenî Usul Kanunu'nun (Code de procédure civile suisse)[49] "Tebligatın adresi (Domicile de notification)" başlıklı hükmü anılmaktadır (OCE. art. 11/2; CPCS. art. 138). Bu hükme göre, "hâkim, mutat meskeni veya yerleşim yeri yabancı ülkede olan taraflara, İsviçre'de tebligat adresi seçmelerini emredebilir" (CPCS. art. 138).

İsviçre Medenî Usul Kanunu'nda, e-tebligata değinen beş hüküm tespit edilmiştir. "E-tebligatla bildirim (Notification par voie électronique) başlıklı hüküm, "ilgili kişinin kabulüyle, yargılamaya ilişkin işlemlerin e-tebligatla bildirilebileceğini" belirtmektedir (CPCS. art. 137/1). "Sürelere riayet edilmesi (Observation des délais) başlıklı hükme göre, "dilekçeler, mahkemeye, onun kalemine, İsviçre postasına, İsviçre büyükelçiliğine veya konsolosluğuna en geç sürenin son günü sunulmalıdır" (CPCS. art. 141/1). "Eğer bir dilekçe elektronik yolla iletiliyorsa, mahkemenin resmi elektronik adresinin ait olduğu bilişim sistemi, en geç sürenin son günü iletinin alındığını tasdik ederse, süreye uyulmuştur" (CPCS. art. 141/2). "Elektronik şekil altında belgeler (Actes sous forme électronique)" başlıklı hüküm, evrakların ve bunlara ekli parçaların, vesayet makam ve otoritelerine, elektronik şekil altında gönderilebileceğini; ancak vesayet makam ve otoritelerinin, evrakların ve bunlara ekli parçaların kâğıt formunda dokümanlar olarak gönderilmesini zorunlu koşabileceği yönündedir (CPCS. art. 33a). Yazıyla veya elektronik yolla bildirim (Notification

48 Elektronik İletişim Hakkında Yönerge'nin (Ordonnance sur la communication électronique dans le cadre de procédures civiles et pénales et de procédures en matière de poursuite pour dettes et de faillite) 1 Ocak 2011 tarihli hâline (Etat le 1er janvier 2011) 5.11.2011 tarihinde www.admin.ch/ch/f/rs/2/272.1.fr.pdf adresinden erişildi.

49 İsviçre Medenî Usul Kanunu'na (Code de procédure civile suisse) 5.11.2011 tarihinde www.admin.ch/ch/f/ff/2006/7019.pdf adresinden erişildi.

par écrit et par voie électronique) başlıklı hüküm, vesayet makam ve otoritelerinin, haberleri, tedbirleri ve kararları ancak ilgili kişinin kabulüyle elektronik yolla bildirebileceğini emretmektedir (CPCS. art. 34). Tarafların dilekçeleri (Actes des parties) başlıklı bölümün, "Şekil (Forme) başlıklı hükmüne göre, "dilekçeler, mahkemeye kâğıt veya elektronik doküman şekli altında ulaştırılabilir. Dilekçeler imzalı olmalıdır" (CPCS. art. 128/1). "Elektronik şekil altında iletildikleri zaman, dilekçeyi ve ona ekli parçaları ihtiva eden doküman, taşıyıcı sistem (l'expéditeur) tarafından tanınan bir elektronik imzayla sertifikalandırılmalıdır. Federal Konsey, dokümanın şeklini belirler" (CPCS. art. 128/2). "Mahkeme, dilekçenin ve ona ekli parçaların, gerek kâğıt doküman şeklinde, gerek elektronik yolla ulaştırılmasını şart koşabilir" (CPCS. art. 128/3).

Alman Medenî Usul Kanunu'nda kademeli geçiş öngörülmüştür (ZPO. m. 174). Başlangıç itibariyle meslekî konumları gereği güvence veren belirli kişi ve kurumlar arasında (avukatlar-baro-mahkemeler arasında) sınırlı olarak elektronik yolla iletişime başlanmıştır (ZPO. m. 174/3). Ayrıca, Bilgisayar ortamında hazırlanan matbu telekopilerin yargılamanın taraflarına aktarılması düzenlenmiştir (ZPO. m. 174/2). Alman doktrinine göre, kademeli geçişin sebebi, elektronik tapu sicili ile diğer otomatik uyarı sistemlerinin henüz yerleşmemiş olmasıdır[50]. Daha sonra, Almanya'da, "Vatandaş Portalı Kanun Tasarısı" onaylanmıştır. Böylece, Alman vatandaşları, elektronik ortamda tebligat hizmetlerine ve kamu ile birey arasında doküman değişimine imkân verecek vatandaş portalından yararlanmaya başlamıştır. Bunun için, e-tebligatta kullanılmak üzere, "de-mail" isimli kayıtlı e-posta hesabı alınmalıdır. Sistemde, gönderi onaylama kaydı bulunmaktadır[51].

3- Türk Hukuku ile Mukayeseli Hukukun Değerlendirilmesi

Türkiye'nin, e-tebligata geçişte, tercih ettiği yöntemin kademeli değil de, ani nitelik arz etmesi, öngörüye olanak tanısa da; bilimsel eleştiriye henüz izin vermemektedir[52]. Çünkü e-tebligata ilişkin düzenlemelerin yürürlük tarih lerinden itibaren elde edilen sonuçlara göre eleştiri mümkün olacaktır. Oysa doktrinde, sekiz yıl önce, Alman Tebligat Reformu Yasası'nın örnek alınma-

---

50 Kaplan Y., Avrupa Tebligat Hukukundaki Gelişmeler, Düzenleme Çalışmaları Açısından Almanya Örneği ve Türk Hukuku, AÜHFD, Y. 2003, C. 52, S. 3, s. 199-227, s. 212-213, 4.10.2011 tarihinde http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/281/2563.pdf adresinden erişildi.
Koca G., Tebligatın Esası, Gecikmesi Sorunu Ve Elektronik Tebligatın Yaygınlaştırılmasının Önemi, 5.6.2012 tarihinde http://www.hukuki.net/hukuk/index.php?article=3267 adresinden erişildi.

51 www.heise.de / security / Bundeskabinett - verabsch iedet - Buergerportalgesetz - news / meldung / 126886 (Erişim Tarihi: 07.06.2009); Tanrıkulu, s. 316, 317'den naklen.

52 "Elektronik adalet düzleminde işlemlerin yürütülmesi için gerekli hizmet-içi eğitim yanında en azından bir yıllık deneme süresi öngörülmüştür"; Yücel, s. 29. Buradaki bir yıllık pilot uygulama e-tebligata ilişkin olmayıp, UYAP sisteminin başlangıcına ilişkindir.

sı gerektiği savunulmuştur. Öyle ki, e-tebligatın, yalnız elektronik yolu kabul eden avukatlarla mahkemeler arasında uygulamaya açılması ve ilerisi için uygulama alanının genişletilmesi önerilmiştir[53]. Türk Tebligat Hukuku, tek kanunla düzenlenmiştir, mukayeseli hukuktan farklı olarak, medeni, ceza, idari ve icra-iflas yargılama mevzuatlarına paylaştırma yoluyla kısım kısım düzenlenmiştir. Bu nedenle, ani geçiş yönteminin başarılı olacağı öngörülebilir. Ancak Türk Hukuku'nda, e-ilan öngörüldüğü halde, e-bülten düzenlenmemiştir. Bu noktada, Fransız Hukuku'ndaki gibi, e-ilanların "Ticarî ve Medenî Duyuruların Resmî Bülteni" şeklinde veya benzeri şekilde adlandırılan bir e-bültende yapılacağı düzenlenebilir (Teb. K. m. 29/1; CPCF. art. 1335/al.2).

Bireylere yapılacak e-tebligat açısından bir yıl; sermaye şirketlerine yapılacak e-tebligat açısından iki yıl hazırlık periyodu belirlemiştir. Değişiklik Kanunu'na göre, e-tebligatın alt yapısını kurma görevi de, Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü'ne yüklenmiştir (m. 1). Tebligat sisteminin işleyişinde, Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü başrol üstlenmektedir (Teb. K. m. 1; Teb. Tüz. m. 1). Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü gerekli alt yapıyı 19.1.2012 tarihine kadar kurarak faaliyete geçirmekle yükümlüdür[54]. Belirtildiği üzere, Tebligat Tüzüğü'nde değişiklik yapılmamıştır; yönetmelik çıkarılması planlanmıştır (Teb. K. m. 7/a-5). Tebligat Tüzüğü'nün eklerinde, davetiye, ihbarname ve mazbata örnekleri bulunmaktadır. Bu matbu formlar örnek alınmak suretiyle, elektronik yolda kullanılacak matbu telekopilerin oluşturulacağı öngörülmektedir[55]. Tabii ki, taahhütlü ibaresi ile taahhüt numarası, tebellüğden imtina, hizmetli veya yetkiliye tebliğ, tebliğ memurunun imzası gibi e-tebligatın doğasına aykırı başlıklar kalkacaktır[56].

---

53 Yavuz, s. 227.

54 Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü, e-tebligat konusundaki mevzuat değişikliklerini "Postada Yeni Çağ" başlığıyla kamuya duyurmaktadır. "E-Tebligat sistemine, Kamu Kurum ve Kuruluşları ile tüzel ve özel tüm kişilerin üye olabileceği" belirtilmektedir. Kurumun teknik altyapısını tamamladığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından yürütülen Yönetmelik çalışmalarının tamamlanması sonrasında kayıtlı e-posta hizmetlerini vermeye başlayacağı vaat edilmektedir. Bu sistemde, tebliğ çıkarmaya yetkili kılınan merciler, e-tebligat gönderebilecek aktif kullanıcılar; diğerleri ise, e-posta alabilen pasif kullanıcılar şeklinde adlandırılmaktadır. E-tebligatın "ne zaman ulaşacağı" ve "ücretinin ne kadar" olacağı sorularını yanıtlayan linkler, henüz hazırlık aşamasındadır.
Bu bilgilere, 3.11.2011 tarihinde www.ptt.gov.tr/?wapp=postalServices_tr&id=87922025-3E0F-46BC-8D1B-0F6AB7E0B8F4&upId=8EF0EF89-7E40-477D-B51F-314FF779D94A&open=8&im=7 adresinden erişildi.

55 Matbu form olan ihbarname ve davetiyelerin Posta ve Telgraf Teşkilatı'ndan ve/veya tebliği çıkaran mercilerden temin edildiği yönünde bkz. Ruhi, Tebligat Hukuku 2006, s. 46. Tebligat Tüzüğü'nün ekinde bulunan matbu formlara 4.10.2011 tarihinde www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/5043.html adresinden erişildi.

56 Doktrinde, tebellüğden imtina hakkında, halk arasında yanlış bir inanış bu

İsviçre Hukuku'nda, Elektronik İletişim Hakkında Yönerge'de, mahkemlere elektronik yolla ibraz edilecek dilekçeler bakımından, nitelikli sertifikaya (certificat qualifié) dayalı nitelikli elektronik imza (signature électronique qualifié) kâfi görülmüştür (OCE. art. 7). Türk Hukuku'nda da, resmî mühür ve imza yerine, e-imza; adres yerine, e-posta adresi; taahhüt numarası yerine, e-posta numarası başlıklarının eklenmesi beklenebilir. Tebliğ memurunun imzasını içeren mazbata yerine, gönderildi ve alındı bilgilerinin geçeceği düşünülebilir.

IV- ELEKTRONİK TEBLİGATIN SAĞLAYACAĞI TASARRUFLAR

"Adalet esasına dayanmayan bir hukuk manzumesi temelsiz bir binaya benzer, hafif reaksiyonlarla yıkılır. Adaleti icraatına esas tutmayan bir iktidar fiilî bir kuvvet olur, başkaları onun yerini almak için mücadele eder"[57]. Ancak artık hukuk düzenin adalet esasına dayanması kâfi gelmemekte; adalet hizmetlerinin güncel ihtiyaçlara paralel olarak maksimum kalitede sunulması beklenmektedir. Ülkemizde, davaların uzun sürmesi dolayısıyla mağduriyetten şikâyet edilmektedir. Uzun süren davaların baskın nedenlerinden biri, fizikî ortamda yapılan tebligatlarda yaşanan sıkıntılardır. Davaların makul sürede bitirilememesi adaleti zedeler. Çünkü herkesin makul sürede adalete kavuşma hakkı vardır. Üstelik bu hak, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda teminat altındadır (AY. m. 36, 19/7). Yargı da bu yönde görevlendirilmiştir (AY. m. 141).

Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığı tarafından hazırlanan değerlendirme raporuna göre, e-tebligata geçişte toplumsal direnç ve birtakım tecrübesizliklerden kaynaklanan zorluklar yaşanabilir. Ancak uzun soluklu hesap yapıldığında, posta masrafları azalacak, tebligat işlemleri hızlanacak, davaların görülme süresi azalacak, bu sayede vatandaşın hayat kalitesi artacaktır. Ayrıca, e-tebligatın ekonomik bir rahatlama sağlayacağı da ifade edilmiştir. Vatandaş yanı sıra kamunun, önemli oranda kazanç elde edeceği vurgulanmıştır[58]. Buna göre, e-tebligat, zaman ve malî kaynakların en elverişli şekilde değerlendirilmesine, ayrıca adaletin zamanında tecelli etmesine hizmet edecektir.

---

lunduğuna dikkat çekilmektedir. Tebligat evrakını almaktan, yani tebellüğden imtina eden kişinin durumu, tehlike anında kafasını kuma gömen deve kuşuna benzetilmektedir (Ruhi, Tebligat Hukuku 2006, s. 97; Ruhi, Tebligat Hukuku 2008, 466). Bu noktada, tebellüğden imtina olasılığını barındırmayan e-tebligat mertebesinde, söz konusu yanlış inanış mağdurlarının azalacağı ümit edilebilir.

57 Belgesay, s. 125.

58 Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığı tarafından hazırlanan değerlendirmeye 7.2.2012 tarihinde www.turkhukuksitesi.com/showthread.php?t=63701 adresinden erişildi.

1- Zaman Bakımından Tasarruf

Zaman insan yaşantısını çok yönlü ve güçlü bir şekilde etkileyen doğal bir olaydır. Zamanın, gerek sosyal hayatta, gerek hakların kazanılmasında ve kaybedilmesinde önemli rolü bulunmaktadır. Zaman böyle rol oynamaya başladığı takdirde, zaman olmaktan çıkıp süreye dönüşmektedir. Hukuk ilminde zaman, yargılamanın veya adaletin yavaşlığı üzerinden güncellik kazanmıştır. Çünkü gecikmiş adalet, adalet değildir, adaletsizliğin bizzat kendisidir. Adaletsizlik ise bir toplumda kamu vicdanını rahatsız eden unsurların başında gelir . Adaletin gecikmesi, istenmeyen zararların doğmasına neden olmaktadır. Nitekim Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin yargılamada makul sürenin aşılıp aşılmadığını tespit ederken dikkate alacağı ilkeler belirlenmiştir (AİHS. m. 6). Henüz dava sonuçlanmamış olsa da, makul olmayan gecikme ortaya çıkmışsa, süreyle ilgili şikâyetler yargılama devam ederken de ileri sürülebilmektedir[60].

Tebligat Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın genel gerekçesinde, "her tebligatın yargılamada birkaç aylık süre kaybına sebebiyet verdiği düşünülürse, bunun sağlayacağı yararın, hem ekonomik hem de yargılamaya sağladığı katkı bakımından önemi açıktır. Adres kayıt sistemi esas alınarak ilgili maddelerde değişiklik yapılmış ve yenilikler getirilmiştir. Bu değişikliklerle, özellikle adil yargılamadaki makul süre unsurunun gerçekleşmesine önemli katkı sağlanacaktır" denilmektedir[61].

"Kâğıtsız tebligat ortamında, bilgi ve belge alışverişi anlık denilebilecek kısa sürelerde gerçekleşmektedir". Böylece, adlî tıp raporlarının dosyaya erişmesi, temyiz makamına dilekçelerin ulaşması çabuklaşacaktır. Temyiz yargılamasında, asıl dosyanın temyiz makamına gönderilmesine ve muvakkat dosya tutulmasına gerek kalmayacaktır. Dosyanın hızlı ve sağlıklı bir biçimde tekemmül etmesi sağlanacaktır[62]. Gerçekten, e-tebligat, zaman bakımından,

---

60 Odyakmaz, Hukukta zaman ve idari yargıda makul süre sorunu, 7.2.2012 tarihinde www.humanlawjustice.gov.tr / Upload / Dergiler / taad2 / 152.pdf adresinden erişildi. Ayrıca bkz. Tanrıver, Adil Yargılanma, s. 191; Kaşıkara S. M., Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ıncı maddesi Çerçevesinde Makul Süre İçerisinde Yargılanma Hakkı, TBBD, S. 84, Y. 2009, s. 230-259, s. 231, 18.2.2012 tarihinde http:// portal.ubap.org.tr / App_Themes / Dergi / 2009-84-549.pdf adresinden erişildi. Bıçak V., Ceza Adaleti Yönetiminde Kalite ve Etkinlik, 18.2.2012 tarihinde www.kriminoloji.com / Ceza_Adaletinde_Kalite_Yonetimi.Bicak.htm adresinden erişildi.

61 Tebligat Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın genel gerekçesi ne 7.2.2012 tarihinde www.kgm.adalet.gov.tr/basbakanlik/tblgtkantas.pdf adresinden erişildi.

62 Kökçam M., UYAP Uygulamaları, Mevzuattaki Gelişmeler ve E-İmza, Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı, 08.01.2008-11.01.2008, Bilişim ve Hukuk, C. 2, 1. Baskı, Ankara, 2009, s. 504-513, s. 506.

ancak celse esnasında tebligatla kıyaslanabilir (Teb. K. m. 36; Teb. Tüz. m. 56).

E-tebligatın adlî mercilere kazandıracağı süre hesap edilebilir. Bir tebligatın posta yoluyla tebliğ edilmesinin en az on beş gün aldığı kabul edilirse, e-tebligatın anında muhatabın e-posta adresine ulaştığı ve beşinci günün sonunda yapılmış sayıldığı hesaba katıldığında, en az on günlük tasarruf ortaya çıkmaktadır. Tebliğ mazbatasının geri gelmesinin en az bir ay tuttuğu kabul edilirse, e-tebligatta tebliğ mazbatasının dosyaya geri gelmesi bakımından, en az yirmi beş gün kazanıldığı gündemde yerini bulmaktadır.

E-tebligatın kişilerin adlî mercilere başvurması bakımından kazandıracağı süre başında hesap edilmiştir. Buna göre, "başvurular, vatandaş tarafından şahsen savcılıklara gidilerek yapıldığı için, özellikle büyük şehirlerde önemli zaman, enerji ve maddî kayıplara yol açmakta, ilave trafik yoğunluğu oluşturmakta ve sonuç olarak bu başvurular için yol süreleri dâhil yaklaşık iki ile dört saat arasında zaman harcanmaktadır. Bu ise yıllık otuz ile yüz yirmi milyon saat zaman kaybı anlamına gelmektedir"[63]. Sadece sabıka kayıtlarının e-posta ile gönderilmesinin bile, yılda yüz yirmi milyon saat tasarruf sağlayacağı; çünkü sabıka kaydı almak isteyenlerin, savcılıklara bizzat gidip gelerek kişi başına ortalama dört saat zaman harcadıkları belirlenmiştir[64].

2- İş Gücü ve Masraf Yönlerinden Tasarruf

Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un genel gerekçesinde, "yeni düzenlemeyle elektronik iletişimin sağladığı avantajlardan tebligat hukukunda da yararlanılması amaçlanmıştır. Çünkü elektronik iletişim, klasik yöntemlere göre çok daha süratli ve neredeyse maliyetsiz denilebilecek kadar ucuzdur" cümleleri yer almaktadır[65].

E-tebligat, elektronik kontrolle insan unsurundan kaynaklanan hataların en aza indirilmesine ve yapılan yanlışlıkların daha işlemi yaparken anında görülmesine imkân verecektir[66]. Diğer taraftan, avukatların hak ettikleri meslekî itibara kavuşturulması, yargı reformunun zorunlu muhtevasından sayılmalıdır[67].

63 Bu bilgilere 7.2.2012 tarihinde http://medyatext.com/V1/Pg/NewsCityDetail/NewID/297478/CityCode/v/CityName/Van/CountryID//CatID/6/Header/120_milyon_saatlik_tasarruf.html adresinden erişildi.

64 Bu bilgilere 7.2.2012 tarihinde http://mansetgazete.mydizayn.com/haberokumasayfasi.aspx?sayfa=HaberDetay&Refno2=306 adresinden erişildi.

65 Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un genel gerekçesine, 12.11.2011 tarihinde www.kgm.adalet.gov.tr/basbakanlik/tblgtkantas.pdf adresinden erişildi

66 Kökçam, s. 506.

67 Kaşıkara S. M., Avukatsız Yargı Reformu, TBBD, Y. 2011, S. 93, s. 340-360, 13.2,2012 tarihinde http: // portal.ubap.org.tr / App_Themes / Dergi / 2011-93-696.pdf adresinden erişildi.

E-tebligatın avukatlara işgücünden tasarruf sağlayacağı açıktır. Avukatlar, adliyeyi daha az ziyaret etmek zorunda kalacaklar; bürolarından dava dosyalarıyla ilgili pek çok işi halledebileceklerdir. Böylece, avukatların adliyeye gitmesini zorunlu kılan sebep, duruşmalardan ibaret olacaktır.

Almanya'da 2004 yılında yapılan bir araştırmada, Alman avukatların %80'inin bilgi edinmek için interneti kullandığı; yüz otuz sekiz bin Alman avukatın ücreti karşılığında servis sağlayıcılardan çeşitli elektronik hizmetler satın aldığı ortaya çıkmıştır[68]. Türkiye'de benzeri bir araştırmaya rastlanmamıştır; ancak Türk avukatların da internetten aynı hacimde yararlandığı tahmin edilmektedir. Almanya İç İşleri Bakanlığı'nın hesaplarına göre, de-mail sistemi işlemeye başladığında senelik bir milyar ile bir buçuk milyar-Euro arasında tasarruf sağlayacaktır[69]. Posta başına, posta masrafı, materyal masrafı ve süreç masrafı sıfır nokta altmış beş ile sıfır nokta doksan beş-Euro arasında değişmektedir. İdare tarafından elli gramın altında gönderilen yıllık posta, bir milyar üç yüz on üç bin adettir. Bunlardan %75'i e-tebligatla gönderilebilir. İdarî makamların gönderdiği postaların ise, %80'i e-tebligatla gönderebilir. Yani yedi yüz seksen sekiz milyon posta e-tebligatla gönderilebilir. Vatandaşın e-tebligat yolunu seçmesi, yıllık elli ile seksen milyon-Euro arası tasarruf demektir. İdare açısında yıllık tasarruf miktarı, beş yıl sonra yüz iki ile yüz elli milyon Euro arasıdır. Beş yıldan sonra yıllık toplam bir nokta dört milyar Euro tasarruf öngörülmektedir. Görüldüğü üzere, e-tebligat için Almanya'da azımsanmayacak bir tasarruf miktarı öngörülmüştür[70].

Türkiye'ye gelindiğinde, Maliye Bakanlığı, e-tebligat sayesinde, teknolojiden faydalanmak suretiyle, hem maddî yönden, hem de işgücü yönünden tasarruf etmeyi amaçlamaktadır[71]. Diğer taraftan, 2004 yılında İzmir'de yapılan bilişim temalı 4. Türkiye İktisat Kongresi'nde, Adalet Bakanlığı yetkilileri tarafından, Ulusal Yargı Ağı Projesi[72] ile e-tebligatın birleşmesi neticesinde, önemli ölçüde işgücü ve masraf tasarrufu elde edileceği açıklanmıştır[73]. Benzer

68 Noack, Ulrich/Kremer, Sascha, Professionelle-Dienste für Juristen; Neue Juristische Wochenschrift (NJW); Sayı: 46; 2006; s, 3313; Tanrıkulu, s. 316'dan naklen.

69 www.heise.de/security/Bundeskabinett-verabschiedet-Buergerportalgesetz-news/meldung/126886 (Erişim Tarihi: 07.06.2009); Tanrıkulu, s. 320'den naklen.

70 Bu bilgilere 7.2.2012 tarihinde http://www.kamudanhaberler.com/haber/makaleler/e-tebligata-gecerken-turkiye-ornegi/4378.html adresinden erişildi.

71 Bu bilgilere 7.2.2012 tarihinde http://archive.ismmmo.org.tr/docs malicozum/104mali cozum/15%20ayse%20ginali.pdf adresinden erişildi.

72 UYAP sisteminin mevcut alt yapı bilgisi yanı sıra, gelecekte temin edilmesi öngörülen "Donanım Temini Aşamaları" hakkında ayrıntılı bilgilere 7.11.2011 tarihinde www.uyap.gov.tr/tanitim/altyapi.html adresinden erişildi.

73 Tanrıkulu, s. 320.

şekilde, elektronik kamu alımları platformu sayesinde, ihale dokümanı basım maliyetinden tasarrufun, on bir milyon-TL; tebligatların elektronik ortamda yapılmasından tasarrufun üç milyon-TL; ihale işlemlerinin daha kısa sürede tamamlanmasından sağlanacak tasarrufun, doksan dokuz milyon-TL; artan rekabet ve fiyat düşüşlerinden sağlanması beklenen tasarrufun, dört nokta altı milyar-TL; toplam yıllık tasarrufun, dört nokta yedi milyar-TL olacağı öngörülmüştür[74].

Nihayet, ülkemizin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararları dolayısıyla borçlandığı veya ödemek zorunda kaldığı yüksek meblağlardan tasarruf edeceği eklenmelidir. Konuya ilişkin bir örnek vermek gerekirse, 8.6.1995 tarihli Sadi Mansur-Türkiye davasında, ülkemiz, altı yılda yargılamayı tamamlayamadığı için yüksek miktarda maddî ve manevî tazminat ödemek zorunda kalmıştır[75]. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye aleyhine verdiği ilk kararın, yargılamanın makul sürede tamamlanmasına ilişkin olması oldukça ilginçtir. Nitekim söz konusu yılda, doktrinde, yasal düzenlemelerin yeterli olmayacağı, yargılamanın araç ve gereç bakımından yeniden yapılandırılmasının gerektiği ifade edilmiştir[76]. Sadi Mansur-Türkiye davasında, tercümelerin elektronik ortamda dava dosyasına gönderilmiş olması ihtimalinde, böyle bir gecikme yaşanmayacağı varsayılabilir. Buna benzer Türkiye aleyhine verilmiş pek çok karar bulunmaktadır[77] . Bu bakış açısında, e-tebligat sayesinde, makul sürede yargılanma hakkı sağlandıkça, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye aleyhindeki kararlarının sayıca azalacağı; dolayısıyla Devletin böylesine masraflardan kurtulacağı düşünülebilir.

---

74 Bu bilgilere, 7.2.2012 tarihinde http://mobilsad.org.tr/img/ebulten/eb10/eb63_ekap.pdf ve www.bilisimdergisi.org/s131/pdf/154-157.pdf adreslerinden erişildi.

75 "Manevi zararlar açısından üç ay içinde 30.000 (otuz bin) Fransız Frangının ve masraf ve giderler için ise 14,106 (on dört bin yüz altı) frank mahsup edilmek üzere 30,000 (otuz bin) frangın davalı devlet tarafından başvurana ödenmesine ilişkin talebin kabulüne" şeklinde karar metnine 8.2.2012 tarihinde http://aihmkararlari.blogspot.com/2006/10/mansur-trkiye-davasi.html adresinden erişildi.
Ayrıca bkz. Kaşıkara, s. 247.

76 Ünal Ş., Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Mansur-Türkiye Davası Dolayısıyla Vermiş Olduğu 8 Haziran 1995 Tarihli Kararı, Anayasa Mahkemesi Bülteni, Nisan-Temmuz -Ekim 1995, Y. 2, S. 2-3-4, s. 1-6, s. 5, 6, 18.2.2012 tarihinde www.anayasa.gov.tr/images/loaded/pdf_dosyalari/bulten/Y2SAY234.pdf adresinden erişildi.

77 Makul sürede yargılanma hakkının ihlali konusunda Türkiye aleyhine verilen kararlara 18.2.2012 tarihinde www.kararara.com/aihm/turkce3/aihm11803.htm ve www.inhak-bb.adalet.gov.tr/aihm/karar/uygur.doc adreslerinden erişildi.

V- SONUÇ

Tebligat Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın genel gerekçesinde, "ancak, ne kadar ideal düzenleme yapılırsa yapılsın, bu konuda uygulamacıların bilgileri, tutumları ve eğitimleri önemlidir. Bu açıdan ilgililerin bu konudaki hassasiyeti, Tebligat Kanunu uygulamasının başarısında özel öneme sahiptir. Kanun tasarısında uygulamada yaşanan sorunları önleyebilecek en önemli değişiklik, adres kayıt sisteminin Tebligat Kanunu'na intibakının sağlanmasıdır" denilmek suretiyle e-tebligata geçiş aşamasında bir dizi aksaklıklarla karşılaşılabileceği çekincesi konulmuştur[78].

Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığı tarafından hazırlanan değerlendirme raporunda da, benzer bir çekince yer almaktadır: e-tebligata geçişte toplumsal direnç ve birtakım tecrübesizliklerden kaynaklanan zorluklar yaşanabilir[79]. Doktrinde de, "elektronik ortamda hukuken geçerli nasıl bir tebligat alt yapısı öngörülmüş olduğu noktasında ciddi eksiklikler olduğu" belirtilmiştir[80].

Bu çekincelere rağmen, e-tebligatın, elektronik olmayan tebligata oranla, kalıcı hiçbir dezavantajı olmadığı; aksine birçok avantajı bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çekincelerin bilimsel açıdan mutlak geçerliliği bulunmamaktadır. Tabii ki, e-tebligata geçiş ve e-tebligatın benimsenmesi aşamalarında, bir dizi problem ortaya çıkabilir. Ancak olumsuz portreler çizmek yerine, muhtemel problemlerin en aza indirilmesi için çareler önerilmelidir. Öncelikle fiil ehliyetini haiz olan her Türk vatandaşının, e-devlet şifresi ve kayıtlı e-posta adresi edinmeye özendirilmesi gereklidir. Bunun için, ucuz, hızlı ve güvenilir internet hizmeti sunumunda devlet öncülük etmektedir[81].

Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü tarafından gerekli alt yapının hazırlanması; e-devletin tapu sicili ve ticaret sicili ayaklarının tamamlanması; adli işlerde elektronik veri alışverişi sağlayan UYAP'ta alt yapının güçlendirilmesi zaman alacaktır. Esasen UYAP sistemi, bugünler öngörülerek yüksek veri depolama kapasitesiyle donatılmıştır. Ancak yüksek hacimli verinin yönetilmesi şu ana kadar problem teşkil etmiştir[82]. Anılan işler tamamlandığında

78 Tebligat Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın genel gerekçesine 7.2.2012 tarihinde www.kgm.adalet.gov.tr / basbakanlik / tblgtkantas.pdf adresinden erişildi.

79 Başbakanlık İdareyi Geliştirme Başkanlığı tarafından hazırlanan değerlendirmeye 7.2.2012 tarihinde www.turkhukuksitesi.com/showthread.php?t=63701 adresinden erişildi.

80 Tanrıkulu, s. 322

81 Demirel D., E-devlet ve Dünya Örnekleri, Sayıştay Dergisi, S. 61, s. 83-118, s. 104, 11.11.2011 tarihinde www.sayistay.gov.tr/dergi/icerik/der61m6.pdf adresinden erişilmiştir.

82 Yazıcı A., Bilişim Teknolojileri Açısından UYAP, Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı, 08.01.2008-11.01.2008, Bilişim ve Hukuk, C. 2, 1. Baskı, Ankara, 2009, s. 453-464, s. 458.

ve sorunlar aşıldığında, e-tebligatın avantajlarının belirginleşeceği ümit edilmektedir.

Konuyu tüm ayrıntılarıyla düzenleyen Elektronik Tebligat Yönetmeliği'nin yürürlüğe girmesiyle, isteğe bağlı e-tebligata, gerçek kişilerce rağbetin artacağı düşünülmektedir. E-tebligatın yargılamayı hızlandıracağı; taraf, şahit ve bilirkişilerin yargılamaya katılımlarını arttıracağı dikkate alındığında, somut olay adaletine daha çok yaklaşılacağı öngörülebilir. E-tebligatın, muhatap dışında, ilgisi ve yetkisi olmayan kişilere tebligat yapılmasını engelleyeceği; iş gücü, zaman ve masraf açılarından önemli faydalar sağlayacağı açıklanmıştır. Böylece, e-tebligat, masraf, iş gücü ve zamandan tasarruf noktasında, fizibilitesi en yüksek tebligat yöntemi olarak ortaya çıkmakta; dolayısıyla adaletin kalitesinin artmasına doğrudan hizmet etmektedir.

YARARLANILAN ESERLER

Alangoya Yavuz H./Yıldırım Kâmil M./Yıldırım Deren Nevhis, Medenî Usul Hukuku Esasları, 8. Baskı, İstanbul, 2011.

Alptürk Ercan, Elektronik Ticaretin Hukuku ve Vergilendirilmesi, İstanbul, 2005.

Belgesay Mustafa Reşit, Kur'an Hükümleri ve Modern Hukuk, İstanbul, 1963.

Bıçak Vahit, Ceza Adaleti Yönetiminde Kalite ve Etkinlik, 18.2.2012 tarihinde www.kriminoloji.com/Ceza_Adaletinde_Kalite_Yonetimi.Bicak.htm adresinden erişildi.

Çelik Lamih M., Yargı Kararları Işığında Tebligat Uygulamaları, 7.11.2011 tarihinde www.turkhukuksitesi.com/makale_375.htm adresinden erişildi.

Deliduman Seyithan, Tebligat Hukuku Bilgisi, 1. Baskı, Ankara, 2002.

Demirel Demokaan, E-devlet ve Dünya Örnekleri, Sayıştay Dergisi, S. 61, s. 83-118, s. 104, 11.11.2011 tarihinde www.sayistay.gov.tr/dergi/icerik/der61m6.pdf adresinden erişilmiştir.

Devlet Planlama Teşkilatı Koordinasyon Başkanlığı, Adalet Hizmetlerinde İyileştirmeler Hukuk Eğitimi ve Hukuk Kuralları, Ankara, 1991.

Ayrıca bkz. Yaşamış F. D., Türkiye'de Yargının Tıkanma Nedenleri ve Yargı Reformu, Yeni Türkiye Dergisi, Y. 1996, S. 10, YRÖS, s. 305-313, s. 309; Öztek S., Hukuk Davalarında Adil ve Çabuk Yargılama Aksaklıklar-Çözüm Önerileri, Yeni Türkiye Dergisi, Y. 1996, S. 10, YRÖS, s. 494-502, s. 494, 500.
Aynı yönde bkz. Kabatepe, s. 86, 87.

Erdem Hüsnü Fazıl, İslam Hukukunda Adalet Kavramı ve Olgusu, İstanbul, 1992 (Yayımlanmamış Doktora Tezi).

Ermiş Emre Çetin, Tebligat Hukuku, s. 1-14, s. 2, 3, 7.11.2011 tarihinde www.hinis.adalet.gov.tr/tebligathukuku.doc adresinden erişildi.

Güçlü Yaşar, Tebligat Hukuku, s. 1-90, s. 2, 7.11.2011 tarihinde www.hud.gen.tr/newsready.asp?id=511 adresinden erişildi.

Kabatepe Tacettin, Hukuk Yargılamasında Adil Yargılanma Hakkının Bir Unsuru Olarak Makul Süre, Ankara, 2009 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), 17.2.2012 tarihinde http://acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/5499/6158.pdf adresinden erişildi.

Kaçak Nazif, Tebligat Kanunu Şerhi ve Tüm Yönleriyle Tebligat, 1. Baskı, Ankara, 2004.

Kaşıkara Sedat M., Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6'ıncı Maddesi Çerçevesinde Makul Süre İçerisinde Yargılanma Hakkı, TBBD, S. 84, Y. 2009, s. 230-259, s. 231, 18.2.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2009-84-549.pdf adresinden erişildi.

Kaşıkara Sedat M., Avukatsız Yargı Reformu, TBBD, Y. 2011, S. 93, s. 340-360, 13.2.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2011-93-696.pdf adresinden erişildi.

Ertem Kerem İ., Adaletin Kalite Yönetimi, 7.2.2012 tarihinde http://ibrahimkeremertem.blogcu.com/adaletin-kalite-yonetim/3469262 adresinden erişildi.

Koca Geylani, Tebligatın Esası, Gecikmesi Sorunu Ve Elektronik Tebligatın Yaygınlaştırılmasının Önemi, 5.6.2012 tarihinde http://www.hukuki.net/hukuk/index.php?article=3267 adresinden erişildi.

Kökçam Mustafa, UYAP Uygulamaları, Mevzuattaki Gelişmeler ve E-İmza, Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı, 08.01.2008-11.01.2008, Bilişim ve Hukuk, C. 2, 1. Baskı, Ankara, 2009, s. 504-513.

Kuru Baki/Arslan Ramazan/Yılmaz Ejder, Medenî Usul Hukuku, 21. Baskı, Ankara, 2010.

Muşul Timuçin, Medenî Usul Hukuku (Temel Bilgiler), 2. Baskı, Ankara, 2009 (Temel Bilgiler).

Muşul Timuçin, Tebligat Hukuku, 2. Baskı, İstanbul, 2008 (Tebligat).

Odyakmaz Zehra, Hukukta Zaman ve İdari Yargıda Makul Süre Sorunu, 7.2.2012 tarihinde http://www.humanlawjustice.gov.tr/Upload/Dergiler/taad2/152.pdf adresinden erişildi.

Oymak Celal, Türk Yargı Sisteminde Yeniden Yapılanma Yargı ve Yargılamada Toplam Kalite, TBBD., Y. 1997, S.1, s. 49-60, 18.2.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/1997-19971-904.pdf adresinden erişildi.

Özbek Mustafa, Adalet Konseyince Adalet Hizmetlerinin Etkinliğinin Artırılması İçin Öngörülen Tedbirler, 7.11.2011 tarihinde www.turkhukuksitesi.com/makale_807.htm adresinden erişildi.

Özmen E. Saba, "Telefaks Cihazları (Faksimilie) İle Gönderilen İrade Beyanlarının Medenî Hukuk ve Usul Hukuku Açısından Sonuçları", ABD, Y. 1990, S. 1, s. 72-84.

Özok Özdemir, Yargıda Reform İddiaları ve Gerçekler, TBBD, Y. 2008, S. 77, s. 29-32, s. 32, 18.2.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2008-77-431.pdf adresinden erişildi.

Öztek Selçuk, Hukuk Davalarında Adil ve Çabuk Yargılama Aksaklıklar-Çözüm Önerileri, Yeni Türkiye Dergisi, Y. 1996, S. 10, YRÖS, s. 494-502.

Öztürk Hakan, Hukukçuların Eğitimi, TAAD, Y. 2010, S. 1/Nisan, s. 167-194, 12.2.1012 tarihinde, www.humanlawjustice.gov.tr/Upload/Dergiler/taad1/74.pdf adresinden erişildi.

Pekcanıtez Hakan/Atalay Oğuz/Özekes Muhammet, Medenî Usul Hukuku Temel Bilgiler, 4. Baskı, Ankara (Temel Bilgiler).

Pekcanıtez Hakan/Atalay Oğuz/Özekes Muhammet, Medenî Usul Hukuku, 12. Baskı, Ankara, 2011 (Medenî Usul Hukuku).

Postacıoğlu E. İlhan, Medenî Usul Hukuku Dersleri, 6. Baskı, İstanbul, 1975.

Ruhi Cemal Ahmet, Tebligat Hukuku, 4. Baskı, Ankara, 2006 (Tebligat Hukuku 2006).

Ruhi Cemal Ahmet, Tebligat Hukuku, 6. Baskı, Ankara, 2008 (Tebligat Hukuku 2008).

Ruhi Cemal Ahmet, Türkiye'den Yurt Dışına Yapılan Tebligat, AÜEHFD, C. VII, S. 1-2 (Haziran 2003), s. 523-540, 7.11.2011 tarihinde http://hukuk.erzincan.edu.tr/dergi/makale/2003_VII_25.pdf adresinden erişildi (Yurt

Dışına Yapılan Tebligat).

Samast Yüksel, Kayıtlı Elektronik Posta Sistemi, 7.2.2012 tarihinde http://ab.org.tr/ab10/bildiri/202.pdf adresinden erişildi.

Stadler Astrid, Uluslararası Tebligatta Biçimselliğin Prosessual Hakkaniyete Önceliği?, Çeviren: **Ruhi Cemal Ahmet,** e-akademi Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık Internet Dergisi, Kasım-2003, S. 21, s. 1-13, s. 10, 7.11.2011 tarihinde www.e-akademi.org/makaleler/acruhi-4.htm adresinden erişildi.

Şenyüz Doğan, Vergi Usul Hukukunda Tebligat, 2. Baskı, Bursa, 1997.

Tanrıkulu Cengiz, Türk ve Avusturya Hukukunda Elektronik Tebligat, TBBD., S. 85, Y. 2009, s. 315-331.

Tanrıver Süha, Hukuk Yargısı (Medenî Yargı) Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı, TBBD, Y. 2004, S. 53, s. 191-215, 18.2.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/2004-53-44.pdf adresinden erişildi (Adil Yargılanma).

Tanrıver Süha, Hukuk Yargısında Etkinliğin Sağlanması İçin Alınması Gereken Önlemler Üzerine, AÜHFD, Y. 2000, C. 49, s. 67-83, 18.2.2012 tarihinde http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-arsiv/AUHF-2000-49-01-04/AUHF-2000-49-01-04-icindekiler.pdf adresinden erişildi (Önlemler Üzerine).

Tutumlu Mehmet Akif, Medenî Usul Hukuku Sorunları, C. 1, 3. Baskı, Ankara, 2010.

Uyar Talih, İcra Hukukunda Tebligat, İBD, Y. 2004, S. 2, s. 602-640.

Ünal Şeref, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Mansur-Türkiye Davası Dolayısıyla Vermiş Olduğu 8 Haziran 1995 Tarihli Kararı, Anayasa Mahkemesi Bülteni, Nisan-Temmuz-Ekim 1995, Y. 2, S. 2-3-4, s. 1-6, s. 5, 6, 18.2.2012 tarihinde www.anayasa.gov.tr/images/loaded/pdf_dosyalari/bulten/Y2SAY234.pdf adresinden erişildi.

Yaşamış Firuz Demir, Türkiye'de Yargının Tıkanma Nedenleri ve Yargı Reformu, Yeni Türkiye Dergisi, Y. 1996, S. 10, YRÖS, s. 305-313.

Yazıcı Ali, Bilişim Teknolojileri Açısından UYAP, Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı, 08.01.2008-11.01.2008, Bilişim ve Hukuk, C. 2, 1. Baskı, Ankara, 2009, s. 453-464.

Yılmaz Ejder, Kamulaştırma Kanunundaki Tebligat Hükümleri ve Tebli-

gat Kanununun Genellik Niteliği, s. 79-102, 7.11.2011 tarihinde http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/303/2858.pdf adresinden erişildi (Kamulaştırma).

Yılmaz Ejder/Çağlar Tacar, Tebligat Hukuku, 3. Baskı, 1999, Ankara (Tebligat Hukuku 1999).

Yılmaz Ejder/Çağlar Tacar, Tebligat Hukuku, 5. Baskı, 2007, Ankara (Tebligat Hukuku 2007).

Yücel Mustafa. T., Türkiye'de Yargının Etkinliği, TBBD, Y. 1996, S. 1, s. 27-63, s. 28, 15.2.2012 tarihinde http://portal.ubap.org.tr/App_Themes/Dergi/1996-19961-916.pdf adresinden erişildi.

YARARLANILAN WEB SİTELERİ

http://ab.org.tr

http://acikarsiv.ankara.edu.tr

http://archive.ismmmo.org.tr

http://dergiler.ankara.edu.tr/

http://hukuk.erzincan.edu.tr

http://mansetgazete.mydizayn.com

http://medyatext.com

http://mobilsad.org.tr

http://portal.ubap.org.tr

www.alomaliye.com

www.anayasa.gov.tr

www.barobirlik.org.tr

www.basin.adalet.gov.tr

www.bfm.admin.ch

www.bilisimdergisi.org

www.e-akademi.org.

www.hinis.adalet.gov.tr

www.hud.gen.tr

www.hukuki.net

www.humanlawjustice.gov.tr

www.inhak-bb.adalet.gov.tr

www.insanbilimleri.com

www.kamudanhaberler.com

www.kararara.com

www.kgm.adalet.gov.tr

www.legifrance.gouv.fr

www.mevzuat.adalet.gov.tr

www.sayistay.gov.tr

www.sgm.adalet.gov.tr

www.tbmm.gov.tr

www.tdk.gov.tr

www.turkhukuksitesi.com

www.uyap.gov.tr

www.yargitay.gov.tr

KISALTMALAR CETVELİ

ABD : Ankara Barosu Dergisi

AİHS : Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

AÜHFD : Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi

AÜEHFD : Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi

art : Article (Madde)

AY : Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

Bkz : Bakınız

C : Cilt

CD : Ceza Dairesi

CEPEJ : Avrupa Adaletin Etkililiği Komisyonu

CPCF : Fransız Medenî Usul Kanunu

CPCS : İsviçre Medenî Usul Kanunu

Değişiklik Kanunu : Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

E : Esas

Yönetmelik Taslağı : Elektronik Tebligat Yönetmeliği Taslağı

e-tebligat : Elektronik tebligat

e-posta : Elektronik posta

ETYT : Elektronik Tebligat Yönetmeliği Taslağı

HD : Hukuk Dairesi

HMK : Hukuk Muhakemeleri Kanunu

İBD : İstanbul Barosu Dergisi

K : Karar

m : Madde

OCE : Elektronik İletişim Hakkında Yönerge

s : sayfa

S : Sayı

T : Tarih

TAAD : Türkiye Adalet Akademisi Dergisi

TBB : Türkiye Barolar Birliği

TBBD : Türkiye Barolar Birliği Dergisi

Teb. K : Tebligat Kanunu

Teb. Tüz : Tebligat Tüzüğü

UYAP : Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi

Y : Yıl

Yarg : Yargıtay

YHGK : Yargıtay Hukuk Genel Kurulu

YKD : Yargıtay Kararları Dergisi

YRÖS : Yargı Reformu Özel Sayısı

ZPO : Alman Medenî Usul Kanunu